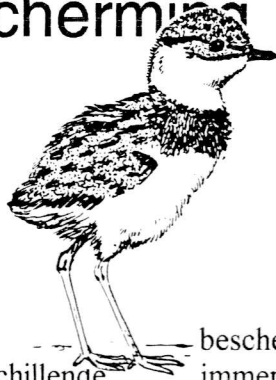

Weidevogelbescherming in De Kempen: het begin is er.

PEER BUSINK

Geen broedsel meer

In mei 1993 zag ik dat verschillende paartjes Grutto's in een weidegebied bij Diessen samen aan het foerageren waren. Op zich niks bijzonders, maar wel wanneer ze in de broedtijd bij nadering door een mens in hun territorium, zonder geluid te maken opvliegen en een eindje verderop weer doorgaan met foerageren. Conclusie: ze hebben geen broedsel meer om voor te zorgen.

Aan het gras te zien was dat ook wel te begrijpen, de evenwijdige lijnen van de mestinjector waren nog duidelijk zichtbaar. Nog triester is, dat het bekend is dat Grutto's vrijwel geen tweede broedsels maken. Dus voor niks misschien wel uit Mauritanië of Marokko teruggekomen om hier je nest met inhoud te laten doorsnijden.

Als vogelaar trek je je het lot van die verstoorde weidevogels aan. In eerste instantie kun je natuurlijk niks doen. Je kunt jezelf geruststellen door te zeggen dat je dat landbouwgeweld toch niet tegen kunt houden, en dat de boer niet de moeite neemt om zijn machine voor een nest te laten stoppen. Ondanks die overmacht moet er toch, misschien op kleine schaal, iets voor deze vogels te doen zijn.

Handleiding weidevogelbescherming

Toen we tijdens een ledenbijeenkomst over de weidevogelproblematiek praatten, was de animo om een "reddingsactie" op te zetten gering. Voor velen was kennelijk de Kempen een te groot gebied, om met een clubje de weilanden door te struinen. En de tendens was ook, dat een boer wel andere problemen aan zijn hoofd zou hebben dan het

beschermen van weidevogels. Hij moet immers produktie maken! Dus een boer zit heus niet te wachten op een paar weidevogelbrigadiertjes.

Ondanks deze mineurstemming wilde ik toch iets doen. Een handleiding schrijven voor de boer, waardoor hij zelf aan de slag kan wanneer hij dat zou willen, leek me een goed alternatief. Edwin merkte toen op dat wanneer je een boer wilt bereiken, je dit moet doen via zijn organisatie. Daar heb ik over nagedacht.

In het land heb ik informatie opgevraagd van instanties die mogelijkerwijs iets aan weidevogelbescherming deden. Het bleek dat men vooral in Noord-Holland en in Overijssel al praktisch bezig was, en in 1987 en 1992 waren al handleidingen uitgegeven over weidevogelbescherming.

Maar in die handleidingen werd niets vermeld over mestinjectoren (die in 1994 verplicht werden). Verder werden er vogelsoorten besproken die bij ons niet als broedvogel voorkomen. En er werd naar mijn mening veel te veel tekst gebruikt waardoor de latente zelfwerkzaamheid van een boer meteen gedooft zou worden.

Daarom zelf maar een handleiding maken, toegespitst op de zelfwerkzaamheid van de boer en alleen die vogels behandelen die de Kempische boer al kent, of makkelijk zal kunnen herkennen. Aan Harold had ik gevraagd of hij voor de tekeningen wilde zorgen.

Toen het concept (nog zonder de tekeningen) klaar was, heb ik de NCB geschreven, en gevraagd of zij het zinvol vonden om zo'n handleiding onder hun leden te verspreiden, en hoe dat dan zou moeten

Grote belangstelling

Een week later (februari 1994) werd ik voor een gesprek uitgenodigd in Tilburg. Ze waren erg enthousiast. Ze hadden van het concept kopieën gemaakt en die alvast naar de districtsvoorzitters opgestuurd met een begeleidende brief erbij, waarin het verzoek stond, om bij hun achterban de weidevogelbescherming te promoten.

Vanwaar die hartstochtelijke medewerking vroeg ik me af. Het is toch te naïef, om te denken dat de NCB zich opeens de teloorgang van weidevogels zo aantrok. Even later werd het me wat duidelijker. O.k., men vindt het zielig dat een nest met eieren wordt opengereten, maar... door praktische weidevogelbescherming kan het imago van de boer bij de burger opgevijseld worden. Dit als tegenhanger van de alleen maar strontspuitende boer, die in zijn tractor het land op en neer rijdt.

Twee weken later waren de handleidingen (nu met de tekeningen) klaar. Ik had de namen van de voorzitters gekregen, en moest maar aan ze vragen hoeveel exemplaren ze wilden hebben, voor de boeren die positief tegenover weidevogelbescherming stonden.

Binnen een week was de stapel van 150 exemplaren verspreid, en moesten er weer 150 bijgedrukt worden. Weer een week later waren er ± 260 exemplaren via de voorzitters over de Kempen verspreid.

Evaluatie na 1 jaar:

En wat is ervan terecht gekomen? Natuurlijk hebben de weidevogels in 1994 ook een belabberd jaar gehad. Maar toch zo hier en daar is er iets gebeurd.

– Er is een groep boeren die gezamenlijk een inspanningsverklaring hebben getekend (omgeving Peelven, gemeente Sterksel) om weidevogels in het vervolg zoveel mogelijk te beschermen.

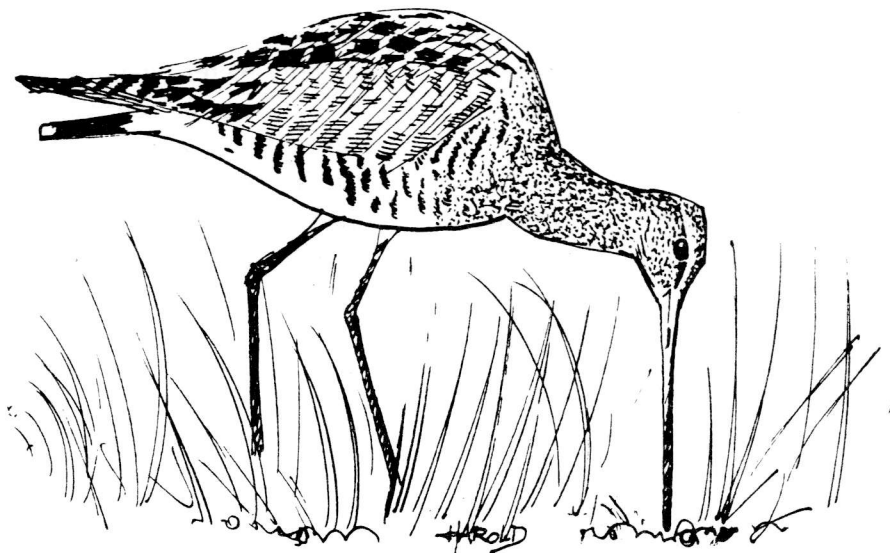
– Er is een groep boeren (omgeving Middelbeers) die met weidevogelbescherming verder wil.

– Het Brabants Landschap heeft ± 50 nestbeschermers ter beschikking gesteld.

– Ondanks dat mijn adres of telefoonnummer niet in de handleiding was vermeld, hebben boeren mij toch gebeld, om Grutto-nesten te komen markeren. De reden hiervoor was, dat het gras de volgende dag gemaaid moest worden, of dat binnenkort de maïs moest worden bespoten.

– Ondanks alle drukke (dagelijkse) werkzaamheden heb ik toch de gelegenheid gehad om 18 nesten van Kievit, 1 van Veldleeuwerik, 1 van Grutto, 1 van Slob-eend! te kunnen markeren.

– Onverwacht kwamen verderop in het jaar, verzoeken uit verschillende delen van het land binnen om toezending van een exemplaar van de handleiding.

Cursus voor vrijwilligers

Er zijn boeren die nergens naar kijken, die denken dat Scholeksters net zo als Eksters geschoten moeten worden omdat ze schadelijk zijn. Er zijn ook boeren die expres een weidevogelnest zullen vernielen, omdat ze bang zijn dat wanneer er veel weidevogels op hun land broeden, de kans bestaat dat zij uitgeboerd raken omdat hun weidegrond als natuurgebied geclaimd kan worden.

Het is mij ook gebleken dat er toch redelijk veel boeren zijn die rekening willen houden met nesten. Wanneer het kan, willen ze best de landbouwmachine omhoog trekken om het nest te sparen, of er omheen rijden. Er zijn zelfs loonwerkers die hierop letten. Maar het ontbreekt een boer de tijd, om aandacht te besteden aan het zoeken van nesten. De broedtijd valt voor de boer in een periode, dat er van alles en nog wat op het bedrijf moet gebeuren, en dan ook nog het liefst allemaal tegelijk.

Een aantal boeren heeft dan ook te kennen gegeven dat ze er geen bezwaar

tegen hebben, wanneer hun land onder de hoede van een vrijwilliger komt te staan, die voor weidevogelbescherming zal zorgen. Dat met vrijwilligers goede resultaten bereikt kunnen worden bewijzen wel Leenderstrijp (in 1994 o.a. 6 Grutto's, 2 Wulpen, 3 Scholeksters) en de Strijpsche Kampen (in 1994 o.a. 8 Grutto's, 2 Wulpen, 2 Scholeksters).

Daarom lijkt het ons (Martien Penning, Jac Seijkens en mij) zinvol om een cursus samen te stellen voor vrijwilligers. Het concept is al gemaakt, maar.... sinds mei 1994 is in Nederland een landelijke coördinator aangesteld die o.a. een cursus zou gaan maken met dia's enz. Daar wachten we nog (steeds) op.

We zijn van plan om wanneer die cursus er is (de zijne of de onze), via de nieuwsmedia in de regio's vrijwilligers te vragen, die zich in hun omgeving willen gaan inzetten voor de weidevogels.

Dit is inmiddels gebeurd (Red.)

Wordt vervolgd

